Publicatie : NRC Handelsblad Cultuur Boeken
Datum : 12 jun 2015
cm2 : 1.533
Pagina : 2
Advertentiewaarde : € 42.798,00
Regio : Nederland
Frequentie : incidenteel
Oplage : 199.359

13 Wielerboeken

Over vier weken begint de Tour de France in Utrecht. Dat is net genoeg om de berg aan nieuwe wielerboeken te beklimmen. *Arjen Fortuin* reed alvast de Tour des Livres en schreef dertien minirecensies.

Over toppen en door dalen: Tour des Livres

1 De proloog van de Tour des Livres is ***De Tour van Utrecht*** dat de ontstaansgeschiedenis van de Tourstart in Utrecht vertelt, helder geschreven door journalist **Jeroen Wielaert**, die in 2002 het oerplan voor 'Tour sous le Dom' op een bierviltje schreef. En ja, het bierviltje is afgedrukt. Heel urgent wordt het nergens: er komen te weinig bedragen in voor om het echt boven de citymarketing (deels is het boek een toeristengidsje) uit te tillen. Wel een leuke sneer naar GroenLinks dat liever geld uitgaf aan fietspaden dan aan de Tour.

2 Volgens een oude wielerboekenwet staat er in elk boek van **Mart Smeets** tenminste één goed hoofdstuk, maar in ***Thuis in de Tour*** moeten we lang zoeken: veel Smeets, weinig Tour. Of preciezer: het is vooral veel journalistieke logistiek. Die soms interessant is, bijvoorbeeld bij de NOS-paniek toen voor de Tour van 2006 het schandaal rond de Spaanse dopingarts Fuentes losbrak en er behalve Smeets eigenlijk geen verslaggever was: alles was nog op het WK voetbal gericht.

3 Eigenlijk is ***Draag nooit een gele trui*** van **Alex van der Hulst** geen Tourboek. Wel zit het zo vol geestige etiquette voor de wielertoerist, dat een gevoelige natuur van de weeromstuit nooit meer de straat op durft, want er staan meer *don'ts* dan *do's* in: 'Ik houd het nog liever in mijn handen dan dat ik het in een zadeltas stop.' Weg dus dat tasje. En schroef meteen die bel eraf.

4 Dat is een lekker fel stukkie van **Michael Boogerd** over Tourfavoriet Chris Froome in ***Handboek Tour de France***. Over het rijden met cortisonen en – veelbetekenend – over Froome's Sky-ploeg die zo onder de indruk is van de eigen dopingbestrijding dat Sky zich niet aansluit bij de Mouvement Pour un Cyclisme Crédible. Het ruikt hier naar beerput. In de rest van het boekje komt Boogerd te weinig op kop: respectievelijk tien en acht regels gemeenplaatsen over Péraud en Pinot, de nummers twee en drie van 2014.

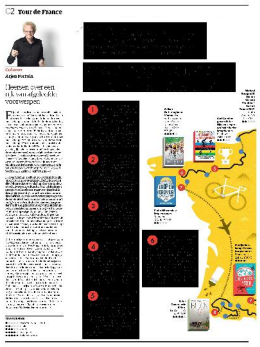
5 Niet dat Péraud en Pinot wél figureren in ***Legendarische wielerkampioenen***, een nieuwe versie van een oud handboek van **Aart Aarsbergen en Peter Nijsen**. Voor iedereen die nog een keer de magische woorden van de eerste Spaanse Tourwinnaar Federico Bahamontes wil nalezen, over zichzelf: 'Er zijn geen renners meer, er is geen Ronde meer, Federico zal de laatste echte klimmer blijven' Vergelijk de jonggestorven Girowinnaar Giovanni Brunero, die bij een klim vroeg: 'Duurt-ie nog lang, die Galibier?'

6 Weinig subgenres leveren zoveel gemakzuchtige wieltjesplakkers op als de beroemderennersbiografie. Uitzondering is ***Bernard Hinault*** van de Britse journalist **William Fotheringham**. Hij vertelt niet alleen het gebruikelijke verhaal van de imposante zeges van een Bretons natuurtalent, maar plaatst *le blaireau* (de das) ook precies op de grens van het oude 'Europese' en het huidige 'mondiale' wielrennen. Geweldig zijn de anekdotes over hoe Hinault als een toerist wedstrijden reed, om dan een paar kilometer voor de streep 'voor zijn plezier' zich in de strijd om de zege te mengen. En te winnen.

7 Allesadviseur **Pieter Winsemius** blijkt prima in zijn wieleranekdotes te zitten in ***Erop en erover***, zijn boek met tips die zijn afgeleid uit de wielersport. Teleurstellend is de brave insteek van de ex-minister. Hij komt tot vier 'basisculturen in het wielrennen, maar daarin ontbreekt nu net het hypercontrolemodel van Lance Armstrong, de man bij wie Machiavelli afsteekt als een bleke kermiskoerser.

8 Bijzonder is ***Bidon***, van de inmiddels ex-Tourjournalist **Peter Ouwerkerk**, die zijn herinneringen aan decennia Tourverslaggeving verweeft met het relaas van een wat zinledige tocht naar Noord-Frankrijk, waar Lars Boom vorig jaar eindelijk weer voor een Nederlandse etappezege zorgde. Ouwerkerk is niet de grootste stilist van het korps wielerverslaggevers, maar het beeld van hoe een oud-reporter rondhangt in een finishplaats in afwachting van de grote karavaan waar hij geen deel meer van uitmaakt, is prachtig en getuigt van een diepe liefde voor de sport – net als de paniek die hem bevangt wanneer Boom in volle wedstrijd de hem toegestoken bidon net niet te pakken krijgt.

9 Is wielrennen nu duursport of een *mind game*? In het aantrekkelijk geschreven (renners die rondrijden als veertienjarigen die zich vervelen op Bijbelles) ***De verborgen motor*** van **Martijn Veltkamp** wordt vol ingezet op het tweede. Van de liefdesdoping van de betreurde Frank Vandenbroucke tot placebo-effecten bij doping én hoe zelfs een toprenner in de greep van de twijfel kan raken – dit is een boek als een vlakke etappe waar je weinig van verwacht, maar die zich plotseling

alleen voor intern/eigen gebruik

Publicatie : NRC Handelsblad Cultuur Boeken
Datum : 12 jun 2015
cm2 : 1.533
Pagina : 2
Advertentiewaarde : € 42.798,00
Regio : Nederland
Frequentie : incidenteel
Oplage : 199.359

spectaculair blijkt te kunnen ontwikkelen.

10 Humor is niet het meest in het oog springende kenmerk van de wielerliteratuur en alleen al daarom is de dubbele satirische roman ***Tour de Farce / Tour de Wobbe*** van **Gert Jan de Vries** en **Joost Heyink** de moeite waard. *Tour de Farce* schetst een spectaculaire Tour vanuit de volgerskaravaan, inclusief een sterke fascinatie voor de billen van Máxima en de journalistieke strijd om de opvolging van sterverslaggever De Mart. Dat gebeurt tegen de achtergrond van een Tour waarvan zelfs enkele etappes in Dubai worden verreden, terwijl de Nederlandse onbekende outsider, de homoseksuele Wobbe, ineens de wedstrijd lijkt te kunnen winnen. Zijn verhaal staat in Heyinks boek, dat iets minder geestig is, maar sterk toewerkt naar de toch nog best spannende ontknoping.

11 Zoals er Alpenetappes zijn waarvan je hoopt dat ze nooit voorbij gaan, dat er nog een col van de buitencategorie is, zo zijn er wielerboeken waarvan je hoopt dat ze nooit ophouden. Zoals ***De Nederlandse Wielerliteratuur in 60 en enige verhalen*** van Nederlands oppersportbloemlezer **Arthur van den Boogaard**. 900 bladzijden van het allerbeste dat er in Nederland over de sport is geschreven. (Nu ja, bijna: Tim Krabbé wilde niet in de bloemlezing.) Neem de geweldige lyriek van Frans Netscher, die anno 1890 helemaal in de ban is van het wonder van een baanwedstrijd: 'Met een sierlijke zwenking vloog de machinesliert de bochten in, erdoor, eruit, zich weer strekkend in een rechte lijn op de lange-einden. De bovenlijven hingen over de stuurstangen, knikkend met de koppen, in een vlugge, lenige draaiwenteling van de benen.' En zo maar door, tot aan de finish: 'En er over geflunderd met zijn topvaart!'

Geweldig, en dat geldt op een andere manier ook voor het prachtige verhaal van Paul Feld en Ludo van Klooster over één etappe in het leven van Marco Pantani, opgeschreven als een *stream of consciousness* in het hoofd van de renner die zichzelf (niet ten onrechte) zag als de enige strijder in een peloton vol calculerende lafbekken. Ook: Luis Ocaña, de man die zijn hond naar zijn aartsrivaal noemde: 'Hierrrr komen Merckx, hierrrr. Braaf, en nu zit. Zit!' Wiep Idzenga toont daar wielerliteratuur op zijn best: gedreven over de wedstrijd, empathisch over het ellendige leven dat na de finish op de renners wacht.

12 Er is natuurlijk baas boven baas en in de Nederlandse wielerschrijverij is **Benjo Maso** de bovenbaas. Zijn nieuwe boek ***Nederland heeft de gele trui*** beschrijft de beginjaren van het Nederlandse wegrennen, globaal genomen van de jaren dertig tot 1961 als een schitterende tragikomedie. Maso reconstrueert de wedstrijden met precisie, maar zonder oogkleppen. Zo weten we nu hoe het jarenlange verbod op wegwedstrijden de Nederlandse renners dupeerde ten opzichte van hun buitenlandse concurrenten en hoe de hoge houtprijzen aan het begin van de bezetting het aantal Nederlandse wielerbanen decimeerde (eigenaren verkochten de planken los). Maso geeft een schitterend portret van de aartsvader van de Nederlandse sportjournalistiek, Joris van den Bergh, als onhandige pseudoploegleider in de Tour. Soepel verklaart hij de tegenvallende toeschouwersaantallen bij de eerste baanwedstrijden: de radioverslagen waren vele malen opwindender dan de wedstrijden zelf.

Bij Maso komen papieren grootheden als Theo Middelkamp, Gerrit Schulte en de broers van Schendel tot leven – en Wim van Est ontbreekt natuurlijk ook niet. Het is niet alleen Tour wat de klok slaat: ook vertelt hij over de eerste Ronde van Nederland (1948) waarin de kopgroep een zijweg werd opgeleid, diep in de 'Overijsselse rimboe' (zo noemde men dat toen), mogelijk als wraak van de strenggelovige lokale bevolking voor het doorbreken van de zondagsrust. *Nederland heeft de gele trui* is van alles, maar ook een cultuurgeschiedenis van een inmiddels weggeblazen Nederland.

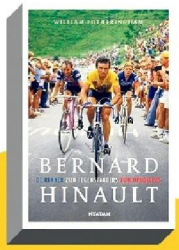
13 Winnen in Parijs is een kwestie van een scherpe eindsprint en dat is precies wat **Herman Chevrolet** biedt in ***De kunst van het winnen***. Zijn eerste hoofdstuk is een harde aanklacht tegen de brave 'kleine doelen' van vooral Nederlandse renners. 'Hoop alleen is niet voldoende, dat is iets voor kanslozen: wie alleen maar hoop heeft is bij voorbaat verloren.' Daarop volgt een lange reeks tips en aanwijzingen, onder het motto: 'Vergeet elke vorm van eerlijkheid.' Zo pleit Chevrolet voor eigen parochie, want er is een wijsheid die in de hele Tour des Livres onophoudelijk naar voren komt: pas als het oneerlijk wordt, wordt het echt interessant.

Er is baas boven baas en Benjo Maso is de bovenbaas

alleen voor intern/eigen gebruik

Publicatie : NRC Handelsblad Cultuur Boeken
Datum : 12 jun 2015
cm2 : 1.533
Pagina : 2
Advertentiewaarde : € 42.798,00
Regio : Nederland
Frequentie : incidenteel
Oplage : 199.359

Willam Fotheringham: *Hinault.* Vert. Aad Janssen & Joost Corver. Nieuw Amsterdam, 288 blz. € 21,99

Aart Aarsbergen en Peter Nijssen: *Legendarische Wielerkampioenen.* Rainbow, 784 blz. € 15,–

Michael Boogerd & Manon Colson: *Handboek Tour de France 2015.* Ambo Anthos, 176 blz. € 15,–

Pieter Winsemius: *Erop en erover.* Prometheus, 304 blz. € 19,95

Martijn Veltkamp: *De verborgen motor.* Prometheus, 224 blz. € 19,95

Peter Ouwerkerk: *Bidon.* De Geus, 256 blz. € 19,95

alleen voor intern/eigen gebruik

Publicatie : NRC Handelsblad Cultuur Boeken
Datum : 12 jun 2015
cm2 : 1.533
Pagina : 2
Advertentiewaarde : € 42.798,00
Regio : Nederland
Frequentie : incidenteel
Oplage : 199.359

Mart Smeets: ***Thuis in de Tour.*** De Kring, 222 blz. € 14,95
●●○○○

Jeroen Wielaert: ***De Tour van Utrecht.*** De Arbeiders-pers, 168 blz. € 17,99
●●●○○

Alex van der Hulst: ***Draag nooit een gele trui.*** Nieuw Am-sterdam, 208 blz. € 17,95
●●●○○

Herman Chevrolet: ***De kunst van het winnen.*** Arbeiders-pers, 152 blz. € 16,99. Vanaf 16/6 te koop
●●●●○

Benjo Maso: ***Nederland heeft de gele trui.*** Atlas Contact, 448 blz. € 24,99. Verschijnt 25/6
●●●●●

Gert Jan de Vries / Joost Heyink: ***Tour de farce / Tour de Wobbe.*** Gibbon, 320 blz. € 19,95
●●●○○

Arthur van den Boogaard: ***De Nederlandse wielerliteratuur in 60 en enige verhalen.*** Prometheus, 892 blz. € 24,95
●●●●●

ILLUSTRATIE ARON VELLEKOOP LEON

alleen voor intern/eigen gebruik